

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 12. rujna 2025.

Analiza presude

Krnjak protiv Hrvatske zahtjev br. 11228/10

povreda čl. 5. Konvencije – pravo na slobodu i sigurnost

Odbacivanje ustavne tužbe protiv odluke o pritvoru, zbog toga što je u međuvremenu donesena nova odluka produljenju pritvora, uzrok povrede čl. 5. st. 4. Konvencije

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od sedam sudaca objavio je 28. lipnja 2011. presudu u predmetu podnositelja koji je tvrdio da mu je povrijeđeno pravo na slobodu i sigurnost zajamčeno čl. 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelj zahtjeva i još šest okrivljenika bili su optuženi pred Županijskim sudom u Osijeku zbog ratnih zločina protiv civilnog stanovništva, no Vrhovni sud Republike Hrvatske je delegirao nadležnost sa Županijskog suda u Osijeku na Županijski sud u Zagrebu. Branitelj podnositelja je obavijestio raspravni sud da podnositelj neće moći pristupiti na ročište jer bi istog dana trebao biti hospitaliziran u Kliničkoj bolnici Osijek i dostavio sudu medicinsku dokumentaciju u dokaz tih navoda. Predsjednik vijeća je telefonski kontaktirao Kliničku bolnicu Osijek koja ga je obavijestila da podnositelj zahtjeva tog dana nije bio primljen u bolnicu. Istog dana, izvanraspravno vijeće je odredilo pritvor podnositelju zahtjeva. Podnositelj je naredni dan uhićen u Kliničkoj bolnici Osijek te je bio stavljen u pritvor. Predsjednik raspravnog vijeća je naložio provođenje sudsko-medicinskog vještačenja podnositelja kojim je utvrđeno da ne postoji potreba za hitnom operacijom podnositelja zahtjeva. Vrhovni sud je odbio žalbu podnositelja protiv odluke o pritvoru, dok je Ustavni sud ustavnu tužbu proglasio nedopuštenom jer je u međuvremenu donesena nova odluka kojom je podnositelju produljen pritvor. Podnositelj je proglašen krivim za djela za koja je bio optužen te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od osam godina.

Podnositelj je pred Europskim sudom prigovorio povredi čl. 5. Konvencije jer razlozi temeljem kojih je određen pritvor protiv njega nisu bili dostatni i mjerodavni, te zato što Ustavni sud nije ocijenio osnovanost njegove ustavne tužbe.

Članak 5. stavak 1. Konvencije

Članak 5. Konvencije jamči temeljno pravo na slobodu i sigurnost. Ključna svrha tog članka je zaštititi pojedinca od proizvoljnog ili neopravdanog lišenja slobode ([McKay protiv Ujedinjene Kraljevine](#) [VV], br. 543/03, st. 30., 3. listopada 2006.). Sve osobe imaju pravo na zaštitu tog prava, odnosno da ne budu lišene ili da i dalje ne budu lišene slobode. Članak 5. st. 1. propisuje iznimke kada zaštita tog prava može biti uskraćena, te je samo usko tumačenje tih iznimki u skladu s ciljem članka 5. ([Amuur protiv Francuske](#), br. 19776/92, st. 42., 25. lipnja 1996.). Da bi bilo u skladu s člankom 5. svako uhićenje mora imati pravnu osnovu u domaćem pravu, što se odnosi i na kvalitetu prava, koja mora biti u skladu s vladavinom prava, a koji koncept je sadržan u svim člancima Konvencije. U tom smislu „kvaliteta prava“ podrazumijeva da kad nacionalno pravo dozvoljava lišenje slobode, isto mora biti dostatno dostupno, precizno i predvidljivo u svojoj primjeni, kako bi se izbjegao rizik arbitrarnosti ([Amuur protiv Francuske](#), br. 19776/92, st. 50., 25. lipnja 1996.). Zahtjev „zakonitosti“ traži da svo pravo bude dovoljno precizno kako bi omogućilo osobi da, u slučaju potrebe te dajući osobi odgovarajući savjet, predvidi posljedice koje neko djelovanje može proizvesti, ali u mjeri koja je u danim okolnostima razumna. Temeljno načelo je da niti jedan pritvor koji je proizvoljan ne može biti u skladu s čl. 5. st. 1., kao i da se pojam „proizvoljnosti“ iz tog članka proteže dalje od samog nepoštovanja nacionalnog prava. Stoga, lišenje slobode može biti zakonito u smislu domaćeg prava, ali i dalje proizvoljno i tako protivno Konvenciji ([Saadi protiv Ujedinjene Kraljevine](#) [VV], br. 13229/03, st. 67., 29. siječnja 2008.)

Europski sud je naveo da je pritvor podnositelja imao jasnu osnovu u domaćem pravu jer je bio određen zbog opasnosti od bijega, a sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku. Smatrao je da su nacionalni sudovi dovoljno pažljivo ispitali situaciju, osobito jer je Županijski sud u Zagrebu naložio medicinsko vještačenje kojim je bilo utvrđeno da nema potrebe za hitnom hospitalizacijom podnositelja. Stoga, nije smatrao proizvoljnim zaključak sudova da je podnositelj izbjegavao nazočnost suđenju koje se približavalo kraju.

Slijedom navedenog, Europski sud je naveo da su nacionalne vlasti dale odgovarajuće i dostatne razloge za određivanje pritvora podnositelju zahtjeva, te je utvrdio da nije došlo do povrede čl. 5. st. 1. Konvencije.

Članak 5. stavak 4. Konvencije

Europski sud je ponovio da je svrha čl. 5. st. 4. osigurati da osobe koje su uhićene i pritvorene imaju pravo na sudski nadzor nad zakonitošću mjere koja je određena protiv njih ([Ismoilov i drugi protiv Rusije](#), br. 2947/06, st. 145., 24. travnja 2008.). Pravno sredstvo mora biti dostupno dok je određena osoba u pritvoru kako bi se omogućilo brzo sudsko preispitivanje njezinog pritvora, a koje preispitivanje može rezultirati puštanjem na slobodu kada su za isto ispunjene pretpostavke. Članak 5. st. 4. Konvencije zahtijeva da postojanje pravnog sredstva mora biti dovoljno izvjesno, i to ne samo u teoriji već i u praksi, jer se inače ne može smatrati dovoljno dostupnim i djelotvornim ([Vachev protiv Bugarske](#), br. 42987/98, st. 71., 8. srpnja 2004.). Europski sud je naveo da čl. 5. st. 4., kao i čl. 6. st. 1. Konvencije, sadrži pravo na pristup sudu koje može biti podložno samo razumnim ograničenjima koja ne narušavaju samu bit tog prava. Međutim, navedeni članak ne zahtijeva da države ugovornice uspostave i drugu razinu nadležnosti za preispitivanje zahtjeva za puštanje iz pritvora. Ako je država uspostavila takav sustav onda ona, u načelu, mora pritvorenicima dati ista jamstva u žalbenom postupku kao i u prvom stupnju ([Lanz protiv Austrije](#), br. 24430/94, st. 42., 31. siječnja 2002.).

Europski sud je primijetio da iako hrvatski sustav dopušta ustavnu tužbu protiv odluke o pritvoru, Ustavnom sudu je ostavljena mogućnost da čeka donošenje nove odluke o produljenju pritvora, te temeljem te nove odluke odbaci ustavnu tužbu protiv prethodne odluke kao nedopuštenu. U predmetu podnositelja, Ustavni sud nije odlučivao o osnovanosti ustavne tužbe podnositelja protiv odluke o pritvoru, već je utvrdio da je nedopuštena jer je u međuvremenu donesena nova odluka o produljenju pritvora. Europski sud je naveo da je takvo postupanje Ustavnog suda onemogućilo pravilno i smisleno funkcioniranje sustava za preispitivanje zakonitosti pritvora, a kako je propisano nacionalnim pravom, te isto nije zadovoljilo zahtjev „da okolnosti koje vlasti dobrovoljno stvore moraju biti takve da podnositelju zahtjeva pruže stvarnu priliku iskoristiti to pravno sredstvo“ ([Peša protiv Hrvatske](#), br. 40523/08, st. 126., 8. travnja 2010.).

Zaključno, Europski sud je utvrdio povredu čl. 5. st. 4. Konvencije.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2025. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava